

UČNI NAČRT

PROGRAM WALDORFSKE OSNOVNE ŠOLE:

LESORESTVO

KAZALO

1. OPIS PREDMETA IN SPLOŠNI CILJI.....	2
2. OPERATIVNI UČNI CILJI IN VSEBINE PREDMETA PO TRILETJIH.....	3
3. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA IN MEDPREDMETNE POVEZAVE.....	6
4. STANDARDI ZNANJA OB ZAKLJUČKU DEVETLETKE	7
5. LITERATURA	7

1. OPIS PREDMETA IN SPLOŠNI CILJI

Učenci in učenke že od prvega razreda naprej v okviru različnih predmetov, predvsem pri ročnih delih, z neko smiselno dejavnostjo razvijajo spretnosti svojih prstov. Razvijanje ročnih spretnosti nima za svoj cilj le usvojiti določenih veščin, kot so npr. pletenje, vezenje ali kasneje rezbarjenje, ampak so vse te raznovrstne zunanje aktivnosti sčasoma preobražene v notranje veščine pravilnega sklepanja, zaključevanja in oblikovanja pojmov.

Lesorestvo kot samostojen predmet nastopi v drugem triletju, v petem razredu, ko je bil že opravljen prehod od igre k delu. Vsi otroci, fantje in dekleta, se s pomočjo različnih orodij in tehnik spoprimejo z lesom, ki je lahko izredno trd ali pa vzamejo nekaj mehkega, kot je macesnovo lubje. Za mnoge učitelje je med orodji rezbarski nožiček prvi in šele nato žaga, pila, sveder, sekira, brusni papir ipd.

Karkoli že otroci delajo, pomembno je, da svoj izdelek dokončajo, da je tak, kot mora biti. Izdelki vseh vrst imajo lahko predvsem umetniško ali predvsem uporabno vrednost, najpogosteje gre za neko sredino med umetniškim in uporabnim.

Učenci in učenke se tako na ravni svoje volje in občutij srečujejo s svetom, se vraščajo vanj, saj se morajo njihove lastne zamisli trdno spoprijeti z dejanskimi lastnostmi obdelovanega lesa.

Delo pri lesorestvu je iz leta v leto zahtevnejše in gre od zarezovanja vzorcev v palico, kar ne potrebuje nobenega načrta, do preprostih uporabnih izdelkov, kot je pručka, kjer se je potrebno do milimetra natančno držati mer, vedno pomembnejše je načrtovanje, natančnost in vztrajnost.

2. OPERATIVNI UČNI CILJI IN VSEBINE PREDMETA PO TRILETJIH

Drugo triletje

Praviloma začnejo waldorfske šole z lesorestvom v 5. razredu. Pri tem sledijo načelom lepote in uporabnosti, od preprostega k bolj zapletenemu, od domišljjskega rezljanja gremo k natančno načrtovanim izdelkom. Ljubezen do narave in do lepih izdelkov je dobra osnova za visoko ekološko osveščenost kasneje.

UČNI CILJI:

- spoznavanje različnih vrst dreves in lesa;
- spremljati življenje drevesa skozi letne čase;
- spoznati, kje in kako smo ljudje povezani z drevjem in lesom;
- doumeti, da ljudje potrebujemo drevesa, a jim tudi lahko veliko damo;
- razlikovati posušen les in les, ki vsebuje sokove;
- spoznati različne oblike v katerih najdemo les npr. veje, korenine, deske, oblanci, žaganje;
- naučiti se varno uporabljati različna preprosta orodja npr. nož, sekiro in žago;
- razlikovati med rezanjem, sekanjem, žaganjem, lupljenjem, brušenjem in cepljenjem lesa;
- znati pravilno shranjevati orodje, da se ne poškoduje;
- izdelati preprost izdelek iz palice ali obdelanega kosa lesa, npr. nož za odpiranje pisem, podstavek za sliko, svečnik, žival iz lesa (riba, delfin), gobica za šivanje, figure, jedilni pribor;
- se naučiti vztrajati pri delu do lepega končnega izdelka;
- razlikovati med »domačim« in obrtniškim izdelkom, ki je površinsko zelo natančno obdelan.

VSEBINE:

- orodja in pripomočki v mizarski delavnici,
- delo z lesom nekoč in danes, na kmetijah in v obrtnih delavnicah,
- drevje v okolici šole, domačega kraja, v domovini,
- naša skrb za drevesa (pogozdovanje, odstranjevanje bolnih dreves),
- različne vrste lesa: od domačih do eksotičnih,
- ornamenti v lesu,
- izdelki iz lesa v uporabni in estetski vrednosti.

Tretje trileetje

V zadnjem triletju vedno več načrtujemo, izdelki so vedno bolj kompleksni, kar je otrokom izziv. Več znanja imajo otroci, večje zahteve jim postavljamo, tem bolj je vzpodbujena ustvarjalnost. Ko se pri fiziki učijo o mehaniki, je naravna potreba otrok, da to znanje uporabijo. Ena izmed priložnosti se ponuja prav pri tehničnem pouku, kjer lahko izdelajo mehansko igračo, ki ima gibljive dele, npr. vrtiljak, žerjav.

Nazadnje se naučijo delati še kot uglašena ekipa, vsak član ekipe ima svojo nalogo, svoj kos, ki bo kasneje del skupnega izdelka.

UČNI CILJI:

- iz lesa znajo izdelati uporaben predmet z večjo vdolbino, npr. zajemalka, skleda;
- učiti se delati tako, da je obdelovanec vpet, delo pa poteka s pomočjo dleta in lesenega kladiva, s katerim se udarja po dletu;
- spoznati različne vrste spajanja lesa in drugih snovi, npr. z lepljenjem, z žebli, z vijaki, z neti;
- izdelati preprosto mehansko igračo, npr. tehtnica, račka, žerjav, vrtiljak;
- v skupini izdelati preprost kos pohištva, npr. leseno pručko, škatle za shranjevanje

- orodja, ptičjo hišico, zahtevnejši okvir za sliko (od načrta do izdelka);
- spoznati osnovne stroje v mizarški delavnici;
 - naučiti se varno, varčno in kvalitetno delati z osnovnimi stroji, npr. z vrtnim strojem, z žago;
 - znati določiti stroške konkretnega izdelka in mu oceniti vrednost;
 - vedeti, kateri elementi določajo ceno izdelka na trgu;
 - razvijanje socialnosti: otroci delajo za nekoga, npr. igrače za vrtec, ročaje za vrtno orodje, ki ga rabijo v 3. razredu.

VSEBINE:

- skiciranje in načrtovanje izdelkov,
- delitev dela, dogovarjanje, prevzemanje dela odgovornosti,
- spoznavanje različnih materialov in orodij,
- spoznavanje različnih pristopov k delu, npr. brez načrta ali z natančnim načrtom, samostojno ali v skupini, takojšnja izdelava končnega izdelka ali najprej izdelava makete,
- kritično oceniti kvaliteto izdelka in njegovo vrednost.

3. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA IN MEDPREDMETNE POVEZAVE

Učitelj sam je tisti, ki s svojim zgledom ljubezni do dela, odnosom do orodij, s svojo previdnostjo in vztrajnostjo uspe v veliki meri ustvariti primerno klimo, ki bo omogočila celovit učni proces in tudi kvalitetne končne izdelke. Pomembno je, da se vzame prava mera časa za samo pripravo dela. Kot pravi pregovor, je dobro pripravljeno delo že na pol narejeno. Prav tako je pomembno, da se ob koncu ure ustavimo vsaj toliko, da vidimo, kaj smo danes dosegli ter da zadosti časa namenimo tudi pospravljanju orodja, izdelkov in čiščenju. Šolska ura je za opisano delo kratka, a vseeno je prav, da diha, da se izmenja skupno opazovanje na začetku, morda opis, kaj ima kdo za postoriti, in nato individualno opravljanje posameznih nalog.

Predmet sam je povezan s fiziko, ko delamo npr. igračo z upoštevanjem preprostih zakonov mehanike, skledo ali zajemalko lahko namenimo poglavju o prehrani pri biologiji, izdelamo ročaje za vrtno orodje pri vrtnarjenju, pribor za klinopis pri likovnem pouku ipd. Prav je, da si učitelji med sabo pomagamo in s tem najbolj pristno prenašamo čut za socialno na otroke.

4. STANDARDI ZNANJA OB ZAKLJUČKU DEVETLETKE

Pri tem predmetu je zelo pomemben proces sam. To, da je izdelek uspešno dokončan, je pomembnejše kot veliko izdelkov, površno narejenih. Učitelj spravi prilagaja standarde, ki jih posamezni otroci morajo doseči. To dela s tem, da svetuje izbiro bolj ali manj zahtevnega izdelka, les oz. material, ki ga je lažje ali težje obdelovati ipd.

MINIMALNI STANDARDI ZNANJ

Praviloma vsi učenci **izdelajo vsaj po en izdelek iz določene skupine**, npr. vrezovanje vzorca v palico, izdelava predmeta z večjo vdolbino, kot je skleda, izdelava preprostega mizarškega izdelka. Prepoznavajo različne domače vrste dreves, lesa in drugih materialov ter poznajo osnovna orodja in tehnike dela. Znano delati varno.

TEMELJNI STANDARDI ZNANJ

Temeljni standardi znanj so doseženi, ko je zelo samostojno usvojenih večina zadanih nalog (glej učne cilje), ko so učenci sposobni izdelati več izdelkov iz določene skupine, ko znajo prilagajati delovne pripomočke in tako na izviren, inovativen način dosežati želene rezultate oz. končne izdelke.

5. LITERATURA

»THE EDUCATIONAL TASKS AND CONTENT OF THE STEINER WALDORF CURRICULUM« Edited by Martyn Rawson and Tobias Richter